

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Ndob/3/2023
Identifikačné číslo spisu:	2222204168
Dátum vydania rozhodnutia:	26.04.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Beáta Miničová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:2222204168.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Y. I., nar. XX. T. XXXX, bytom L. XXX, proti žalovanému: Fontee s.r.o., so sídlom Pri železničnej stanici, 930 02 Orechová Potôň, IČO: 31 422 772, o určenie vlastníckeho práva k pohľadávkam, vedeného na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 1Cbi/1/2023, o nesúhlase Krajského súdu v Bratislave s postúpením sporu Okresným súdom Dunajská Streda, takto

rozhodol:

P r í s l u š n ý m súdom na prejednanie a rozhodnutie sporu j e Okresný súd Dunajská Streda.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Dunajská Streda v zmysle ust. § 43 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z., Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „CSP“) v spojení s ust. § 20 písm. d) CSP postúpil spor Krajskému súdu v Bratislave ako súdu výlučne miestne príslušnému s tým, že ide o spor vyvolaný osobitnou povahou konkurzného konania a na také konanie je príslušný výlučne súd, na ktorom prebieha konkurzné konanie, ktorým je Krajský súd v Bratislave.

2. Krajský súd v Bratislave s postúpením sporu nesúhlasil a súdny spis podľa ust. § 43 ods. 2 CSP predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „NS SR“), ako súdu jemu nadriadenému, na rozhodnutie o miestnej príslušnosti.

Na odôvodnenie nesúhlasu uviedol, že spor mu bol postúpený Okresným súdom Dunajská Streda z dôvodu, že predmetom konania je určenie vlastníctva k pohľadávke voči dlžníkovi Poľnohospodárske stavby a.s., so sídlom Povodská cesta, 929 01 Dunajská Streda, IČO: 31 424 643 (ďalej aj „dlžník“), pričom žalobca sa domáha určenia vlastníckeho práva k pohľadávke z dôvodu, že žalovaný neuznáva a spochybňuje postavenie žalobcu k pohľadávkam a spochybňuje žalobcu ako veriteľa v konkurznom konaní voči dlžníkovi, ktoré je vedené na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 4K/169/1997, pohľadávka tvoriaca predmet konania bola prihlásená a uznaná v konkurznom konaní vedenom voči dlžníkovi v celkovej sume 959 825,81 eura s právom na oddelené uspokojenie. V predmetnej veci teda (podľa Okresného súdu Dunajská Streda) ide o spor vyvolaný osobitnou povahou konkurzného konania. 2.1. Podľa Krajského súdu v Bratislave však predmetom sporu je určenie vlastníctva k pohľadávkam dlžníka a všeobecná miestna príslušnosť súdu sa v takom prípade spravuje ust. § 12 v spojení s § 15

ods. 1 CSP. Ide o autonómnu žalobu, ktorá nie je založená na konkurznom práve a nevyžaduje si ani začatie takéhoto konania; samotná skutočnosť, že dlžníkom je spoločnosť, na ktorú je vedené konkurzné konanie, nepostačuje na to, aby toto konanie mohlo byť kvalifikované ako konanie vyplývajúce priamo z konkurzu alebo ako konanie s ním súvisiace. K tejto otázke poukázal, napr. na rozsudok Súdneho dvora EÚ z 10. septembra 2009 C-292/08, tiež na doterajšiu judikatúru najvyššieho súdu a odbornú literatúru.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd nadriadený Krajskému súdu v Bratislave (§ 43 ods. 2 CSP), po preskúmaní sporu o príslušnosť dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením sporu je dôvodný a príslušným na prejednanie a rozhodnutie sporu je Okresný súd Dunajská Streda.

4. Podľa ust. § 12 CSP, na konanie v prvej inštancii je príslušný okresný súd, ak tento zákon neustanovuje inak.

5. Podľa ust. § 13 CSP, na konanie je miestne príslušný všeobecný súd žalovaného, ak nie je ustanovené inak.

6. Podľa ust. § 15 ods. 1 CSP, všeobecným súdom právnickej osoby je súd, v ktorého obvode má právnická osoba adresu sídla.

7. Podľa ust. § 20 písm. d) CSP, namiesto všeobecného súdu žalovaného je na konanie príslušný výlučne súd, na ktorom prebieha konkurzné konanie alebo reštrukturalizačné konanie, ak ide o spor vyvolaný osobitnou povahou týchto konaní, okrem sporov o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

8. Podľa ust. § 36 ods. 1 CSP, konanie sa uskutočňuje na súde, ktorý je na prejednanie príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania; takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania (ods. 2).

9. Podľa ust. § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania.

10. Podľa ust. § 41 CSP, súd skúma miestnu príslušnosť iba na námietku žalovaného uplatnenú najneskôr pri prvom procesnom úkone, ktorý mu patrí; výlučnú miestnu príslušnosť skúma aj bez námietky na začiatku konania.

11. Podľa ust. § 43 ods. 1 CSP, ak súd, postupom podľa § 40 a 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená.

12. Podľa ust. § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súde viazané.

13. Z vyššie citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že konanie prebieha na vecne, miestne, kauzálne a funkčne príslušnom súde s tým, že príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania. V zmysle ustanovenia § 41 veta za bodkočiarkou CSP je súd povinný ex offo výlučnú miestnu príslušnosť skúmať aj bez námietky na začiatku konania.

14. Okresný súd Dunajská Streda v postúpení veci z 10. januára 2023 sp. zn. 12C/89/2022, uviedol, že postupuje spor o určenie vlastníckeho práva k pohľadávke voči dlžníkovi Krajskému súdu v Bratislave v zmysle ust. § 43 ods. 1 CSP, a to podľa ust. § 20 písm. d) CSP, nakoľko ide o spor vyvolaný osobitnou povahou konkurzného konania (viď bod 2. odôvodnenia tohto uznesenia).

15. Najvyšší soud sa s vyššie uvedeným názorom Okresného súdu Dunajská Streda nestotožnil.

16. V spore ide o samostatnú žalobu žalobcu o určenie, že je vlastníkom pohľadávky špecifikovanej v žalobnom petite (§ 137 písm. c) veta pred bodkočiarkou CSP), bez priamej väzby na konkurzné konanie vedené pod sp. zn. 4K/169/1997 na Krajskom súde v Bratislave (ako konkurznom súde prvej inštancie). Skutočnosť, že predmetom konania je určenie vlastníctva k pohľadávke voči dlžníkovi z dôvodu, že žalovaný neuznáva a spochybňuje postavenie žalobcu k pohľadávkam a spochybňuje žalobcu ako veriteľa v konkurznom konaní voči dlžníkovi, ktoré je vedené na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 4K/169/1997, ako okolnosť nepostačuje na konštatovanie, že ide o spor vyvolaný konkurzom (alebo s ním súvisiaci), a ktorý by zakladal výlučnú miestnu príslušnosť súdu podľa ust. § 20 písm. d) CSP, ako uviedol Okresný súd Dunajská Streda, nakoľko žalobca sa nedomáha určenia pravosti, výšky a poradia v konkurze popretej pohľadávky. V tomto smere Krajský súd v Bratislave pri predložení sporu o príslušnosť správne poukázal na uznesenie najvyššieho súdu z 9. novembra 2011 sp. zn. 6Ndc/33/2011, podľa ktorého: „Za konania vyvolané konkurzom sa považujú v zmysle zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní (ďalej len „ZKV“) konanie o určenie pravosti, výšky a poradia popretej pohľadávky (§ 23 ZKV), resp. v zmysle zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZKR“) konanie o určenie právneho dôvodu vymáhateľnosti, výšky, poradia, zabezpečenia zabezpečovacím právom alebo poradia zabezpečovacieho práva popretej pohľadávky (§ 32 ods. 6 ZKR), konanie o vylúčenie veci zo súpisu konkurznej podstaty (§ 19 ods. 2 ZKV), resp. konanie o vylúčenie majetku zo súpisu (§ 78 ods. 3 ZKR), osobitne aj konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov v zmysle § 26 ZKV, resp. § 53 a nasl. ZKR, prípadne aj konanie o žalobe na určenie neúčinnosti reštrukturalizačného plánu. Za konania súvisiace s konkurzom možno považovať sporové konania, v ktorých sa rozhoduje o hmotnoprávných právach a povinnostiach vyplývajúcich zo ZKV, resp. ZKR, príp. tiež z iných právnych predpisov, ktoré osobitným spôsobom upravujú práva a povinnosti účastníkov týchto právnych vzťahov pre prípad konkurzu, príp. úpadku (pozri Sojka, P.: Vis attractiva concursus a konania súvisiace s konkurzom. In Justičná revue č. 1/2010, s. 55). To je, napr. konanie o náhradu škody vzniknuté porušením povinností správcu (§ 8 ods. 2 ZKV, § 12 zákona č. 8/2005 Z. z. o správcoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov), príp. iné konanie o náhradu škody v zmysle ZKR (napr. § 11 ods. 4, § 11 ods. 5, § 66, § 87 ods. 3, 4, 6). Ak žaloba predstavuje autonómnu žalobu, ktorá nie je založená na konkurznom práve a nevyžaduje si ani začatie takého typu konania (ako v tomto prípade), samotná skutočnosť, že dlžníkom je spoločnosť, na ktorú je vedené konkurzné konanie, nepostačuje na to, aby toto konanie mohlo byť kvalifikované ako konanie vyplývajúce priamo z konkurzu alebo ako konanie s ním súvisiace (porovnaj napr. rozsudok Európskeho súdneho dvora z 10. septembra 2009 C-292/08 vo veci German Graphics Graphische Maschinen GmbH proti Alice van der Schee, správkyňa konkurznej podstaty úpadcu Holland Binding BV)“. (obdobne i rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. novembra 2021 sp. zn. 5Ndob/9/2021).

17. Je tiež možné obdobne poukázať na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 29. februára 2012 sp. zn. 2Ndc/3/2012, v zmysle ktorého za konania vyvolané konkurzom sa považujú v zmysle ZKV konania o určenie pravosti, výšky a poradia popretej pohľadávky, resp. konanie o určenie právneho dôvodu, vymáhateľnosti, výšky poradia, zabezpečenia zabezpečovacím právom alebo poradia zabezpečovacieho práva popretej pohľadávky, konanie o vylúčenie veci zo súpisu konkurznej podstaty, konanie o vylúčenie majetku zo súpisu, osobitne aj konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov a prípadne aj konanie o žalobe na určenie neúčinnosti reštrukturalizačného plánu. Za konania súvisiace s konkurzom možno považovať sporové konania, v ktorých sa rozhoduje o hmotnoprávných právach a povinnostiach vyplývajúcich zo ZKV, resp. ZKR, prípadne tiež iných právnych predpisov, ktoré osobitným spôsobom upravujú práva a povinnosti účastníkov týchto právnych vzťahov pre prípad konkurzu, príp. úpadku.

18. Z uvedeného vyplýva, že vyššie uvedeným kritériám pre definíciu sporu vyvolaného, alebo súvisiaceho s konkurzom nezodpovedá spor o určenie vlastníckeho práva k pohľadávkou dlžníka v súdnej veci. Žalobca v žalobe namieta, že žalovaný neuznáva a spochybňuje jeho postavenie ako

veriteľa predmetnej pohľadávky, z ktorého dôvodu jeho postavenie je neisté a závisí od určenia, komu svedčí skutočnosť, že je vlastníkom pohľadávky. Ide o autonómny spor o určenie vlastníckeho práva k pohľadávke (oddelený od konkurzného konania) a tento samostatný charakter nestráca tým, že dlžníkom je spoločnosť, na ktorú je vedené konkurzné konanie, keďže hmotnoprávny základ uplatneného nároku nevyplyva z konkurzného práva/z konkurzu.

19. V danom prípade rozhodovania najvyššieho súdu v zmysle § 43 ods. 2 CSP, Najvyšší súd Slovenskej republiky uzatvára, že pre určenie miestnej príslušnosti súdu na prejednanie a rozhodnutie predmetného sporu o určenie vlastníckeho práva k pohľadávke bolo relevantné len kritérium stanovené v ust. § 13 v spojení s § 15 ods. 1 CSP a to, že na konanie v prvej inštancii je miestne príslušný všeobecný súd žalovaného, ak nie je ustanovené inak a všeobecným súdom právnickej osoby je súd, v ktorého obvode má právnická osoba adresu sídla.

20. Zo žaloby a pripojených listín vyplýva, že žalovaný má sídlo v obci C. L. v okrese J. U., a teda spor patrí do obvodu Okresného súdu Dunajská Streda.

21. Z uvedených dôvodov bol nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením sporu dôvodný a o spore bude konať ako súd všeobecne miestne príslušný Okresný súd Dunajská Streda (§ 12, § 13, § 15 ods. 1 CSP), na ktorom sa konanie pôvodne začalo.

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.